

Århus d. 13.9.13

Til folketingets uddannelsesudvalg og udvalget for udlændinge- og integrationspolitik

Forslag om

- at undtage arbejdsløse og flygtninge og indvandrere med videregående uddannelse fra kravet om fuld betaling (taxametertilskud + almindelig deltagerbetaling) ved deltagelse i efteruddannelse.
- at sidestille dem med pensionister med videregående uddannelse som betaler 750 kr. + almindelig deltagerbetaling.

Fakta

Aftale om genopretning af dansk økonomi 2010

Deltagerbetaling for personer med videregående uddannelser

Der anvendes væsentlige ressourcer i efteruddannelsessystemet til personer, som i forvejen har et højere uddannelsesniveau end kurset er udviklet til, fx hf enkeltfagskurser. For at øge målretningen af midler til voksen- og efteruddannelse mod de kortuddannede øges deltagerbetalingen for personer med videregående uddannelse ved deltagelse i uddannelser på almen og erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse. Det indebærer et provenu på 247 mio. kr. i 2011, 244 mio. kr. i 2012 og 241 mio. kr. i 2013.

Bekendtgørelse af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v

§ 47. Kursister ved enkeltfagsundervisning til højere forberedelseseksamen og studentereksamen skal for alle fag betale for at deltage i undervisning og prøver, og selvstuderende skal betale for at gå til prøve. Undervisningsministeren fastsætter regler om deltagerbetalingen, herunder om deltagerbetalingens størrelse, og om oplysninger, der skal gives i forbindelse med tilmelding. Institutionen opkræver fuld deltagerbetaling for kursister med en videregående uddannelse. Ved fuld deltagerbetaling forstås en betaling, der svarer til taxametertilskuddene og den almindelige deltagerbetaling.

Stk. 2. Til kursister, som får udstedt bevis for en samlet enkeltfagseksamen, tilbagebetales deltagerbetalingen, jf. stk. 1, med fradrag af tilskud til deltagerbetaling, der er ydet i henhold til lov om statens uddannelsesstøtte eller lov om statens voksenuddannelsesstøtte (SVU). Dette gælder dog ikke for kursister med en videregående uddannelse.

Stk. 3. Til hf-enkeltfagskursister, som får udstedt bevis for bestået prøve i hvert fag i en fagpakke, der er adgangsgivende til mellemlange videregående uddannelser, tilbagebetales deltagerbetalingen, jf. stk. 1, for de fag, der indgår i fagpakken, med fradrag af tilskud til deltagerbetaling, der er ydet i henhold til lov om statens uddannelsesstøtte eller lov om statens voksenuddannelsesstøtte (SVU). Dette gælder dog ikke for kursister med en videregående uddannelse.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om tilbagebetaling af deltagerbetalingen, herunder om krav til dokumentation som betingelse for tilbagebetalingen, og om tilbagebetaling til enkeltfagskursister, der får udstedt bevis for bestået prøve i hvert fag i en fagpakke.

Stk. 5. Indbetaling af deltagerbetaling for det pågældende fag, jf. stk. 1, er en betingelse for at kunne deltage i undervisning og prøver.

I forbindelse med finansloven i 2010 blev der indført en lang række besparelser på uddannelsesområdet - nogle mere hensigtsmæssige end andre i hvert fald set fra lærer- og kursisthøjde.

Et eksempel på det helt uhensigtsmæssige er reglen om at alle kursister med en videregående uddannelse skal betale fuldt gebyr for deltagelse i enkeltfagsundervisning - uanset arbejdsmæssig

og social situation. Fuldt gebyr vil sige fagets taxametertilskud + den almindelige egenbetaling, hvilket betyder en pris på mellem 5000 og 25.000 kroner afhængigt af fagets niveau og timetal. Ved en videregående uddannelse forstås ikke kun en langvarig uddannelse, visse toårige uddannelser resulterer også i fuldt gebyr.

At kursister med en videregående uddannelse i almindelighed skal betale, vil jeg ikke indvende noget imod, hvis vedkommende har arbejde, tjener godt og altså har råd. (selvom det strider mod velfærdsstatens princip om gratis uddannelse for alle.)

Jeg synes derimod at der bør tages hensyn til arbejdsløse kursister, evt. med en kortvarig videregående uddannelse, som vil opkvalificere sig for at få bedre jobmuligheder. Hvis man er på dagpenge eller kontanthjælp er det næsten umuligt at slippe så store summer. Det drejer sig typisk om beløb på mellem 5.000 og 25.000 kr. pr. fag. Jeg håber og tror at det er en utilsigtet konsekvens af loven at denne gruppe rammes så hårdt.

Som underviser i hf-faget dansk som andetsprog A har jeg oplevet flere åbenlyst urimelige eksempler. Det drejer sig om flygtninge og indvandrere som har en videregående uddannelse fra hjemlandet, en uddannelse som enten er helt ubrugelig i DK eller i hvert fald ikke har ført til beskæftigelse: En skolelærer fra Kina, en biolog fra Ægypten, en kemiingeniør fra Irak, en jurist fra Marokko. Begavede og studievante folk som ret let kunne opkvalificeres til det danske arbejdsmarked. Hindringen er at der til de allerfleste uddannelser er krav om dansk på A-niveau til en pris af 25.400 kr. + sandsynligvis andre fag alt efter den valgte uddannelse. Hvad gør nu disse folk når de ikke kan opkvalificere sig? Hvis de er heldige: lagerarbejde i IKEA, køkkenarbejde i en sushirestaurant, rengøringsarbejde om natten. Hvis de ikke er heldige: livsvarig kontanthjælp.

Konklusion: på kort sigt en besparelse, på langt sigt måske en udgift som langt overstiger besparelsen. Dertil kommer at samfundet går glip af den ressource som disse mennesker med den rette uddannelse kunne udgøre.

I øvrigt betvivler jeg at der selv på kort sigt er det beregnede provenu:

Måltrettede budgetforbedringer i staten¹

Mio. kr.

Deltagerbetaling for personer med videregående uddannelse

2011	2012	2013
247	244	241

Efter vores erfaring på VUC sker der nemlig typisk det at folk opgiver deres uddannelsesplaner når de hører hvad prisen er, hvad enten det drejer sig om personer der har råd eller den type kursister som jeg taler om her. Staten sparer selvfølgelig sit taxametertilskud, men der kommer ingen indtægt.

¹ Kilde <http://www.fm.dk/publikationer/2010/aftale-om-genopretning-af-dansk-oekonomi/~media/Publikationer/Imported/2010/2090-Aftale%20mellem%20regeringen%20og%20Dansk%20Folkeparti%20om%20genopretning%20af%20dansk%20oekonomi/978-87-92480-65-1.pdf.ashx>

Efter genopretningspakkens vedtagelse opstod der kritik af at også pensionister med videregående uddannelse skulle betale fuld pris. Denne kritik blev imødekommet, og løsningen blev at pensionister nu betaler 750 kr. oven i den almindelige egenbetaling. Samme model foreslår jeg indført også for flygtninge og indvandrere med en videregående uddannelse fra hjemlandet.

Jeg håber at I i uddannelsesudvalget og udvalget for udlændinge- og integrationspolitik vil overveje mit forslag.

Venlig hilsen

Ulla Naumann, HF-lærer i dansk som andetsprog på VUC Århus.